

Treniranje
trenera
medijacije i
restorativne
pravde

Zbirka
listića
aktivnosti

Erasmus+ Mediarej projekt

Treniranje trenera medijacije i restorativne pravde

Giovanni Grandi, Alessandra Gaetani
Filippo Vanoncini

Koautori

Julia Barjau i Emanuela Biffi (EFRJ),
Enrique Sala, Ana María Solís i Javier Vilalta (ÀMBIT),
Branka Peruača i Marijana Bokun (UKSR),
Angela Cotoara (Fundatia Professional)

Istituto Jacques Maritain & Edizioni Meudon

Zbirka
listića
aktivnosti

Erasmus+ **Mediarej** projekt

Zahvale

Hvala svim partnerima Erasmus+ MEDIAREJ projekta:

- EFRJ (Belgija), međunarodna mrežna organizacija koja povezuje članove aktivne na području restorativne pravde posvećena promicanju istraživanja, politika i razvoja prakse;
- NATHAN (Italija), udruga potpuno posvećena specijaliziranim treninzima medijacije i promicanju humanističkog pristupa restorativnoj pravdi;
- ÀMBIT (Španjolska), an organizacija posvećena razvijanju društvene uključenosti i radu sa zatvorenicima;
- Fundatia Professional (Rumunjska), organizacija posvećena promicanju društvene uključenosti i borbi protiv rodno motiviranog nasilja;
- UKSR – (Hrvatska) Udruga za kreativni socijalni rad.

Dizajn i prijelom: Àmbit.

Financiranje i odricanje od odgovornosti

Ova je publikacija financirana uz potporu programa EU-a Erasmus+, programa za potporu obrazovanju, treninzima, mladima i sportu u Europi. Ovo je drugi intelektualni rezultat projekta MEDIJAREJ – treninga medijacije i restorativne pravde.

Potpora Europske komisije za izradu ove publikacije ne predstavlja odobravanje sadržaja, koji odražava samo stavove autora, a Komisija se ne može smatrati odgovornom za bilo kakvu upotrebu informacija sadržanih u njima.

Referiranje

Poželite li se pozvati na dijelove ove publikacije, molimo da za ovu zbirku navedete sljedeće podatke: G. Grandi, A. Gaetani, F. Vanoncini (2021). *Treniranje trenera medijacije i restorativne pravde*: Zbirka projekta Erasmus+ MEDIAREJ. Trst: Istituto Jacques Maritain & Edizioni Meudon.

1. Uvod

Posljednjih godina pokret restorativne pravde svjedoči velikom rastu. Istraživanje i praksa pokazali su da restorativna pravda (RP; eng. restorative justice – RJ) djeluje na različitim područjima, od teških zločina do manjih prekršaja te od slučajeva kod kojih je u sukob uključeno dvoje ljudi do širih zajednica. U skladu s tim rastom, europske i međunarodne izjave o politikama pozivaju na visoku kvalitetu prakse restorativne pravde koju provode profesionalni treneri.

Zbog tog razloga Europa posljednjih godina svjedoči razvijanju različitih programskih pristupa treninzima restorativne pravde. Treniranje odgovara na potrebe za različitim tipovima profesionalaca koji rade u kaznenopravnim institucijama i na drugim relevantnim poljima (npr., učitelji, socijalni radnici) kako bi dobili temeljni uvid u restorativnu pravdu radi potpore preporučivanju usluga restorativne pravde. Postoje i posebni treninzi za praktičare RP-a: oni su usmjereni na razvijanje temeljnih i naprednih vještina. Na tom polju još nedostaju specijalizirani treninzi trenera (eng. ToTS - training of trainers) restorativne pravde, a to bi mogli provoditi iskusni facilitatori RP-a, voljni da svoje znanje i vještine prenose budućim facilitatorima (ili medijatorima) RP-a.

Projekt MEDIAREJ (The Erasmus+ project 'MEDIAREJ: Training in Mediation and Restorative Justice 1 [2020–2023]') The Erasmus+ Proveo je studiju posvećenu treninzima trenera u programima restorativne pravde, uzimajući u obzir različita međunarodna iskustva te skupio zajedničke indikacije i smjernice u priručniku *Trening trenera medijacije i restorativne pravde*.

Ova je Zbirka drugi intelektualni rezultat u okviru projekta MEDIAREJ. To je nastavno pomagalo razvijeno radi potpore treninga trenera u procesima restorativne pravde. Zadatak treniranja trenera razlikuje se od treniranja medijatora: to je viša razina predanosti, koja je ključna kad se pojedine prakse počnu naglo širiti. Djelotvorni rast zahtijeva odgovarajući broj ljudi sposobnih za organizaciju dubinskih analiza i vođenje didaktički učinkovitih i znanstveno ispravnih tečajeva.

Zbirka odgovara na didaktičke i metodičke potrebe trenera koji treniraju trenere te dopunjava Priručnik. Ta bi dva teksta trebalo upotrebljavati skupa pa je važno, prije razmatranja predložaka u Zbirci, pomno proučiti Priručnik. Tako će se također lakše razumjeti 'duh' iznesenih aktivnosti koje su razvijene prema pedagogiji koja daje karakter treninzima RP-a.¹

U svakom slučaju, ima pojedinačnih aspekata koje valja razmotriti prije korištenja Zbirke:

1. *Prethodno znanje o RP-u i humanističkoj medijaciji.* Ova je Zbirka učilo namijenjeno trenerima koji treniraju trenere. To znači da bi osoba, koja je bude upotrebljavala, trebala biti iskusna na polju restorativne pravde te da bi trebala imati solidno znanstveno znanje o njoj. Priručnik također može pomoći za

---

¹ Vidi: Training trainers in mediation and restorative justice: The Handbook, Chap. 4: 'Restorative Justice Pedagogy', pp.16-18.

provjeru razine pripremljenosti te da se pozornost usmjeri na one sadržaje koje možda treba dodatno razviti. Svakako, trener koji trenira trenere trebao bi imati odgovarajuće znanje o povijesti restorativne pravde, njezinim antropološkim temeljima, dinamici konflikta, oblicima pravde, različitim praksama koje se pozivaju na 'restorativnu paradigmu' te, naravno, institucionalnim dokumentima – međunarodnim i domaćim – koji daju definicije i uspostavljaju mogućnosti rada; nadalje, za najbolju upotrebu ovog nastavnog pomagala, posebnu pažnju valja posvetiti 'humanističkoj medijaciji': mnogi su predlošci u ovoj Zbirci nadahnuti smjerom treninga Jacqueline Morineau,² makar su, općenito uzevši, i priručnik i Zbirka uzeli u obzir razna gledišta na praksu restorativne pravde. Stoga toplo preporučujemo upotrebu ove Zbirke po provjeri prethodnog znanja.

2. *Prethodno trenersko iskustvo*. Trener koji će trenirati trenere također bi trebao imati neko prethodno iskustvo vođenja i oblikovanja tečajeva. Nije nužno da sva ta iskustva budu strukturiranja: mnogo puta, posebno u počecima razvoja pojedine prakse, netko bude pionir pa kreće s pokušajima i pogreškama. Važno je da osoba koja podupire trening trenera ima dobro iskustvo s dinamikom koja je na djelu u praksi kao i u samoj radionici. Neke aktivnosti Zbirke reproduciraju stvarne situacije koje se mogu sresti u procesima restorativne prakse: osobne intervjuje sa strankama, medijacije između žrtve i prestupnika, grupne rasprave, kontakti s lokalnim sudionicima ili s drugim profesionalcima, između ostaloga. Imati iskustvo iz takvih situacija i promišljanje o dinamici na kojoj počivaju jest ono što je važno ako kanite povesti druge ljude kroz simulacije i promišljanja o iskustvima koja se stječu na treningu. Prethodno iskustvo u stvarnim situacijama sličnima onim na treningu je stoga temeljni zahtjev. Za trenera koji trenira trenere, provođenje raznih aktivnosti iznesenih u Zbirci te promišljanje o situacijama i problemima koji nastaju u kontekstu treninga bit će dakako veoma korisno kako bi se povećala trenerska kompetencija.

Svrha Zbirke

Zbirka je osmišljena s jednom glavnom svrhom, a to je stvaranje prilika za raspravu i promišljanje što proizlazi iz iskustva sudionika. Ta iskustva potječu iz provođenja raznih vještina za koje bi trener trenera trebao biti kompetentan:

- vođenje simuliranog intervjua,
- organizacija tečaja osviještenosti o kulturi,
- interakcija s teritorijem,
- planiranje toka treninga za medijatore i drugo.

Najvažniji je i stalni vid svih predloženih aktivnosti je upravo analiza: trenutak u kojem se aktivnost ovjerava sa sudionicima te se raspravlja o dinamici i izazovima ne bi li se zajedno doznalo kako njima bolje upravljati. Stoga su aktivnosti oblikovane da iznesu

---

² Vidi: J. Morineau (2016) *La médiation humaniste: un autre regard sur l'avenir* Toulouse: Éditions Érès 978-2-7492-5156-1

nove uvide, da otkriju nove potrebe treninga, da pronađu 'procijepe' i da suradnički osmisle kako se s njima nositi. Prema tome, predloške Zbirke ne bi trebalo gledati kao aktivnosti kroz koje treba proći kako su oblikovane, nego kao strukturirane mogućnosti da se potaknu kvalitetne rasprave, bogate opažanjima i novom osviješćenošću.

Ciljana publika Zbirke

Zbirka je nastavno pomagalo za iskusne trenere (supervizore) i trenirane na treningu (polaznici, kandidati); cilj je trenerskom kandidatu pružiti praktičnu priliku da iskusi tipične zadatke trenera: organizaciju smjera ili pojedinačnih aktivnosti, vođenje radionica, analizu. Korisno je primijetiti da su sve aktivnosti same po sebi prilika za osvježavanje i vježbanje svim sudionicima, ali je glavni cilj da pripreme buduće trenere.

Izložene aktivnosti mogu zahtijevati uključivanje drugih profesionalaca koji nisu zainteresirani da postanu treneri RP-a. Obično je bolje kad svi sudionici imaju temeljno znanje o restorativnoj pravdi: ta zajednička osnova omogućit će da se razvije dobra analiza, a izbjegava se potreba da se u raspravi objašnjava ono što bi već trebalo biti poznato. Drugim riječima, analiza se nikad ne bi trebala pretvoriti u trenutak za prikazivanje restorativne pravde, nego bi se trebala usmjeriti na analizu dinamike treninga. Zato predlažemo da se u kontekstu treniranja trenera radna grupa sastoji većinom od ljudi kojima je već poznata praksa restorativne pravde, čak ako možda i nisu svi sudionici zainteresirani za trening kao treneri. Ipak, prisustvo nekih ljudi s manje informacija ili katkad sasvim novih, može se dopustiti i može katkad biti korisno da se istraži dio dinamike: u svim trenerskim tečajevima nužno je znati kako upravljati s onim 'prvi put' pojedinog sudionika.

Radna grupa uključuje sljedeće sudionike:

1. *Supervisor*: trener s iskustvom koji je već organizirao i vodio trening trenera i medijatora. Uloga mu je praćenje trenerskih kandidata pri njihovom treningu. Supervisor pomaže kandidatima da upotrebljavaju listiće aktivnosti (radne listiće) te da provode aktivnosti; nadgleda provođenje vježbi i aktivno sudjeluje u analizi; supervisor nudi kandidatima pojedinačne prijedloge i povratne informacije prema njihovoj ulozi u situaciji treninga.
2. *Trenerski kandidat*: u timu može biti više od jednog. Pri svakoj aktivnosti jedan kandidat organizira i vodi trening uz pomoć supervizora; ako ima više kandidata, oni sudjeluju kao dodatni. Korisno je u grupi treninga mijenjati uloge. Svi trenerski kandidati aktivno sudjeluju u analizi.
3. *Sudionici*. To su ljudi koji u pojedinoj aktivnosti nisu uključeni u vođenje. Oni su obično iskusni medijatori ili drugi medijatori koji provode tečajeve ponavljanja. Njihova je uloga da slijede upute kandidata koji vodi aktivnost. Neke aktivnosti zahtijevaju znatan broj sudionika (npr. od 12 do 16 ljudi); može se dogoditi da je grupa za trening manja pa tada treba uključiti druge ljude. Svakako, u tim aktivnostima nije strogo nužno da svi sudionici imaju dobro iskustvo u restorativnoj pravdi, ali se temeljno znanje preporučuje za sve tipove sudionika. Uloga sudionika također je važna pri analizi: njihove povratne informacije pomoći će trenerskom kandidatu da usavrši svoje vještine.

Toplo preporučujemo da, ako se ljudi koji sudjeluju u aktivnostima susreću prvi put, prije vježbe treninga provedete aktivnost za razbijanje leda. Neke predložene aktivnosti zahtijevat će čuvstvenu uključenost pa je stoga važno stvoriti opušteno okruženje u kojem se ljudi mogu osjećati ugodno i sigurno. Prema tome, supervisor i trenerski kandidat moraju provjeriti jesu li uvjeti u grupi takvi te, bude li potrebno, predložiti

kratku aktivnost međusobnog upoznavanja, najbolje na opušten i zabavan način.

Struktura listića aktivnosti

Zbirka je podijeljena na tematske module. Svaki modul nudi nekoliko listića aktivnosti koji se odnose na tu temu. Takvo raščlanjivanje omogućuje organiziranje različitih smjerova treninga, njihovu prilagodbu potrebama grupe na treningu: planiranje toka treninga također je dio predloženih aktivnosti.

Svaki listić aktivnosti uključuje nekoliko odjeljaka:

- a) Obavijesni odjeljak, u kojem je naslov aktivnosti, ukupno vrijeme predviđeno za provedbu, naznaka o mogućem provođenju na daljinu (online) ili u hibridnom obliku (licem u lice + online istodobno); naznaka o mogućnosti uključivanja sudionika bez temeljnog treninga restorativne pravde.
- b) Odjeljak za planiranje, rezerviran za supervizore i kandidate koji će voditi aktivnost. Tu su navedene smjernice koje se tiču pripreme mogućih materijala i pripreme radne okoline.
- c) Odjeljak za praćenje aktivnosti. Donosi neke prijedloga o provođenju različitih dijelova aktivnosti treninga.
- d) Odjeljak podrške za analizu. Tu su pitanja za razmatranje ili neke točke za raspravu sa grupom nakon završetka aktivnosti. Važno je upamtiti da je analiza dio aktivnosti treninga i njezina srž: kritički pregled treninga jedna je od najboljih prilika za poboljšanje vlastitih vještina vođenja treninga.

U nekim se aktivnostima k tome upotrebljavaju dodatna pomagala, listići drugih pojedinačnih aktivnosti.³ Ti materijali, gdje ih ima, sadrže dodatne upute za sudionike kako da provedu pojedine aktivnosti i prema tome ih svakome treba uručiti. Listići za sudionike različite su boje i lako se prepoznaju.

---

³ Vidi aktivnosti M2-01 i M2-02.

Sličice

Makar svi listići aktivnosti slijede istu konceptijsku strukturu (obavješavanje, planiranje, provođenje, analiziranje), mogu navoditi na različito djelovanje u pojedinoj prilici. Da to odmah prepoznate, upotrebljavaju se sličice koje slijede uz kratka objašnjenja.

	Prethodne upute za treniranog (voditelja aktivnosti)	Ove su upute samo za voditelja aktivnosti i supervizora. Daju prvi uvid u aktivnost i objašnjavaju svu pripremu i potrebne materijale.
	Mala grupna rasprava ili aktivnost upoznavanja	Neke aktivnosti uključuju pripremnu fazu u kojoj sudjeluje cijela grupa (ako je malena) ili njezin dio. Sličica također označuje aktivnost u kojoj se grupi predstavlja rad koji treba zajedno obaviti.
	Projektiranje	Neki predlošci za aktivnosti uključuju fazu planiranja u koju je uključena cijela grupa.
	Prijedlozi za pomagala i metode	Listići aktivnosti predstavljaju metode, pomagala i prijedloge za izvođenje aktivnosti. Trenerski kandidati mogu slijediti te prijedloge slobodno i kreativno. Ako supervizor i voditelj aktivnosti odaberu preoblikovanje aktivnosti, preporučujemo da zabilježe promjene kako bi se o njima moglo raspravljati pri analiziranju aktivnosti.
	Aktivnost u kružoku	Označuje aktivnost gdje su sudionici raspoređeni u krug. To je uvijek dobrodošlo kad se rasprava treba odvijati bez asimetrije moći. Važno je prikladno pripremiti prostor.
	Aktivnost	Dvoje suradnika označuju bilo koju aktivnost. Raspored u prostoru bit će objašnjen u uputama.
	Predavanje	Označuje aktivnost na kojoj je prisutan stručnjak ili na kojoj se objašnjava intelektualni sadržaj.
	Individualni rad	Označuje fazu aktivnosti unutar tečaja u kojoj svaki sudionik individualno obavlja zadatak.
	Rasprava	Označuje aktivnost slobodnije rasprave.
	Savjeti	Označuje pojedinačni prijedlog koristan za izvođenje aktivnosti.
	Revizija	Izlaže znakove ili tragove od kojih se može početi pri završnom analiziranju aktivnosti.

Mrežni izvori

Neke aktivnosti Zbirke preporučuju trenerskim kandidatima da organiziraju obavijesne ili dubinske grupne sastanke. Taj je tip rada na treningu dvostruk: to je organizacijsko i voditeljsko iskustvo za trenersko kandidata koji vodi aktivnost, no tu je još stvarna mogućnost da se produbi tema koja se nudi cijeloj grupi treninga. Temu mogu odrediti bilo supervizor, trenirani ili sama grupa. Za tu je vrstu aktivnosti projekt MEDIAREJ pripremio repozitorij s repertoarom izvora (dokumenti, članci, video materijali...) koji se mogu upotrijebiti, a tiču se pitanja o restorativnoj pravdi i praksi. U nastavni je listić, gdje se od treniranog traži da odredi teme i materijale za poticanje rasprave, uvrštena poveznica na platformu projekta MEDIAREJ gdje su dostupni neki prijedlozi.

Zbirka je sama također dostupna za preuzimanje u PDF-formatu i označena je kao priručnik otvoren za revidiranje i dopunjavanje. Ova verzija predstavlja njezino temeljno izdanje i donosi skup aktivnosti koje bi trener trenera trebao moći sam izvesti neovisno završivši trening na tečaju uz pomoć supervizora. Zbirka ima praktičan karakter i može se obogatiti iskustvima zajednice.

Završna preporuka

Pristup je ove Zbirke iskustven i nadahnut načelima fenomenološke pedagogije: susret s iskustvom je ishodište, a riječi koje ga pretaču u teoriju nikad nisu sve. Nasuprot tome, njihov je zadatak da pozivaju na istraživanje neizgovorenog te svega što čini stvarno bogatstvo zbilje. Kako je Max van Manen napisao,

Čitati ili pisati fenomenološki, to zahtijeva da budemo osjetljivo pomni prema šutnji povezanoj s riječima kojima pokušavamo razotkriti duboko značenje svojeg svijeta.⁴

To je pomnost nužna da imamo koristi od ove zbirke. Da nacrtamo sliku: svaka aktivnost treninga predstavlja proces koji se odvija u umjetničkoj radionici; majstori i šegrti rade jedni s drugima, stvarajući iskustva koja su svaki put jedinstvena. To uključuje znanja i vještine koja se samo radeći stječu, trikove umijeća koji se nauče tek nakon mnogih pogrešaka, ali i posebne vještine i osobna osjetljivost što ti omogućuju da veoma žustro uhvatiš dublje značenje onog što radiš. Zbirka je pomagalo koje pomaže da se osnaže svi sastojci, kroz riječi i šutnje. Ne cilja na stvaranje krutih putova, već na olakšavanje organiziranja i utiranje staza koje mogu obogaćivati sve sudionike. Stoga, potičemo čitatelje da budu znatiželjni i kreativni dok je upotrebljavaju. Uživajte u svojem treningu!

---

⁴ M. van Manen (1982) 'Phenomenological Pedagogy' Curriculum Inquiry, 12,(3) p. 299 Autumn

2. Moduli

M1	Vođenje i supervizija aktivnosti treninga	Komunikacija, slušanje, trening u kružoku, VOM trening, prvi kontakt sa sukobljenim stranama.
M2	Organizacija dubinskih tematskih aktivnosti	Antropologija i etika. Psihologija, sociologija. Pravo, povijest i teorija pravde...
M3	Umrežavanje	Izgradnja teritorijalnog partnerstva. Stvaranje mreže stručnjaka. Fundiranje. Stvaranje osjetljivosti na restorativnu pravdu na terenu.
M4	Dizajniranje programa treninga	Dizajniranje programa treninga (upotreba Priručnika i Zbirke)

3. Listići aktivnosti

Pojedina aktivnost	
M1.01	Organiziranje i vođenje radionice radionice empatičnog slušanja
M1.02	Organiziranje iskustva pouzdanja i izgradnje povjerenja
M1.03	Organiziranje simulacije prvog kontakta sa sukobljenim stranama
M1.04	Organiziranje i vođenje simulirane medijacije
M2.01	Organiziranje dubinskog tematskog sastanka s raspravom (prema uvodnom govoru stručnjaka)
M2.01	Pojedinačni listić aktivnosti (za sudionike)
M2.02	Organiziranje dubinskog tematskog sastanka s raspravom (prema pročitanoj literaturi, video predavanju; prilagodljivo i za proučavanje pojedinog slučaja)
M2.02	Pojedinačni listić aktivnosti (za sudionike)
M3.01	Osmišljanje poticaja za podizanje svijesti zajednice
M3.02	Stvaranje popisa akademskih/teorijskih izvora dostupnih na nekom području
M3.03	Popisivanje praktičnih iskustava dostupnih na nekom području

KOD LA-a M1.01	
Modul	Fokus listića aktivnosti
M1 Vođenje i supervizija	LA01 – Organiziranje i vođenje radionice empatičnog slušanja
<p>Sposobnost slušanja ljudi i prepoznavanja njihovih osjećaja važna je za facilitatora. Trener može organizirati i voditi aktivnosti koje pomažu da se ta sposobnost osnaži i stvore mogućnosti da se to odrazi na dinamiku koju empatično slušanje može potaknuti. Ova aktivnost nudi radionicu empatičnog slušanja o kojoj se potom može kritički promišljati.</p>	

Ljudi	Ukupno procijenjeno trajanje	Predložen način poduke	Tip sudionika
8-15	30 min + 3 h	 Uživo	 Iskusni facilitatori RP-a
		 Hibridno (uživo i online)	 Facilitatori na treningu
		 Online	 Ostali

1. korak Priprema	 +/- 30 min
	<ul style="list-style-type: none"> • Pročitajte sve upute na listiću. • Odredite najprikladnije mjesto za izvođenje aktivnosti. • Odredite dvoje drugih ljudi iz grupe s kojima ćete provesti planiranje (vođenje grupe); jedna će osoba pomagati Vama, a druga će promatrati aktivnost. S tih ćete dvoje ljudi izvesti aktivnost „postavljanje rasprave“ (21. točka). • Nabavite sve materijale koji će koristiti grupi: neke odaberite zajedno pa planirajte grupnu aktivnost na dan različit od dana pripreme. • Zapisujte vrijeme utrošeno na svaki korak vježbe.

2.1 korak Postavljanje rasprave	 +/- 1 h
------------------------------------	---

1. Okupite vodeću grupu i prvo objasnite svrhu grupnog rada: vježbanje neosuđujućeg, neupravnog slušanja kao osnovnog pomagala (mediatorov kamen temeljac).
2. Predstavite slijed aktivnosti (v. 2.2 i 2.3), kao što ćete ga predstaviti sudionicima.
3. Pitajte dvoje ljudi koji vam pomažu je li predstavljanje bilo jasno. Ako treba, raspravite kako ga poboljšati: zamislite da u gupi također ima ljudi koji izvode tu aktivnost prvi put.
4. Procijenite najprikladniji smještaj: napose, odredite prostor, procijenite razmještaj (Mogu li se stolice služiti u krug? Koliko ih je?).

	<ol style="list-style-type: none"> 5. Odaberite materijale koji će se upotrebljavati: to mogu biti predmeti, knjige priča s mnogo ilustracija, igraće karte (vidi prijedloge u nastavku). 6. Postavite uloge preostaloj dvojici ljudi: jedan će s Vama davati povratne informacije, a drugi će promatrati ukupnu aktivnost. 7. Osoba koja će s Vama nuditi povratne informacije sudionicima, ako treba, pridružuje se sudionicima i pomaže im ako moraju napustiti kružok.
	<ol style="list-style-type: none"> 8. Odabir predmeta. Aktivnost se temelji na sadržaju koji predmeti mogu prizvati: kad ih neko vrijeme promatramo, prisjetit ćemo se važnih događaja, doživljaja i ljudi. Ljude će se pozvati da stupe u kontakt s tim sjećanjima i slobodno ih iznesu. 9. Bit će potrebno mnogo predmeta kako bi svaka osoba mogla odabrati jedan. Najbolje je ako ima više predmeta nego sudionika. 10. Predmeti mogu biti uvelike različiti: razglednice, malene igračke, preparirane životinje, oruđe i pribor, fotografije... 11. Možete upotrijebiti složene materijale, na primjer: niz kartica sa slikama (kao što je Dixit, na primjer) ili niz ilustriranih slikovnica s bajkama (na primjer, braće Grimm).

2.2 korak Aktivnost	 +/- 1 h
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pripremite prostoriju sa stolicama složenima u krug. Postavite predmete koje ste odabrali za aktivnost (razglednice, lišće, kamenje, školjke) u sredinu pa potaknite atmosferu slušanja i tišine. 2. Okupite grupu i prvo objasnite svrhu grupnog rada: vježba neosuđujućeg, nenaredbodavnog slušanja („equiprossimus“) slušanje kao osnovno pomagalo (mediatorov kamen temeljac). Predstavite dvoje ljudi koji će Vam pomagati da to učinite. 3. Objavite da ćete aktivnost objašnjavati kako se bude razvijala te spomenite da nakon aktivnosti slijede rasprava (2.2 korak) i vođeno ocjenjivanje (3. korak) Davši te upute počnite s vježbom: 4. Pozovite ljude da stupe u sredinu, pogledaju predmete i odaberu jedan. 5. Potom potaknite ljude da uzmu predmet koji su odabrali, vez žurbe. Nije važno je li druga osoba prije uzela u ruke neki predmet: mogli su umjesto njega odabrati neki drugi koji je iz nekog razloga privlačan. 6. Pozovite ljude da se neko vrijeme zadrže u tišini i pregledaju predmet: pojavit će se sjećanja, osjeti, razmišljanja... Objavite kako će svaka osoba biti pozvana da kaže nešto o tom susretu s predmetom i što je predmet pobudio. 7. Počnite s iznošenjem, a Vi budite prvi koji će ponuditi svoju priču. Prije nego počnete, objasnite kako će se odvijati interakcija među sudionicima:

- Slijedeći krug, po jedna osoba, kad dođe na red, pripovijeda ono što želi reći o predmetu i o sebi: što ju je privuklo, zašto ga je odabrala, čega se sjeća, na koga ili što je pomislila...
- Dvoje ljudi, koji sjede izravno nasuprot, uključit će se u empatično slušanje, pokušavajući više paziti na emocije osobe koja izlaže nego na sadržaj (npr., radost, mirnoća, napetost, čuvstva prema nekome, strah, tuga...).
- U tom trenutku, odredite koje su dvije osobe neposredno nasuprot Vama koje će Vama biti „zrcalo“.
- Na kraju pripovijedanja na red dolazi dvoje ljudi „zrcala“; oni će reći osobi koja je govorila što su osjetili. Važno je da se usmjere na osjećaj i izraze ga jednom riječju. Preporučena je formulacija: „Ja sam osjetio/osjetila...“.
- Tada će osoba koja je podijelila svoju priču reći svakom od zrcala prepoznaje li ona sebe u tom osjećaju; ako se ne prepoznaje, može objasniti zašto.
- Dvoje će facilitatora tada dati povratne informacije osobi koja je ispričala priču.
- Potom na red dolazi sljedeća osoba. Osoba koja je govorila prije prethodne i ona do nje i taj se niz nastavlja u smjeru kazaljke na satu.
- Upamtite, napokon, kako nitko nema obavezu da govori i da ga također smijete tražiti da ne govori.

8. Izložite svoju priču što može trajati nekoliko minuta.

9. Prozovite prvu osobu zrcalo da govori.

10. Prozovite drugu osobu zrcalo da govori.

11. Odgovorite svojom povratnom informacijom.

12. Prozovite osobu sebi s lijeva da iznese svoju priču i podsjetite tko su za nju dvije osobe zrcala.

13. Uvijek dodajte svoje povratne komentare, a to neka učine i facilitatori koji Vam pomažu.

14. Nastavite dok se svi sudionici ne izredaju.

15. Na kraju, prije analize, dajte svakoj osobi priliku da kaže kako joj je u tom trenutku nakon aktivnosti.

- Važno je stvoriti unutarnji prostor koji omogućuje treneru da bude u kontaktu s grupom i sa svakim članom tako da stalno ostane usmjeren na grupu, a ne na zadatke.

Facilitatorovi povratni komentari smiju biti opširniji od komentara ljudi zrcala: važno je da se osnaži priznavanje i bezuvjetno prihvaćanje doživljaja koji je osoba ispričala. Kad ljudi dijele zamorne ili žalosne priče, facilitator može pomoći da se uhvate manje očiti i pozitivni vidovi: na primjer, priča o baki koje više nema može pobuditi tugu, no i druga čuvstva, kao što su sposobnost da se voli, ljepota važnog životnog uzora...

- Može se dogoditi da ljudi dugo govore. Korisno je stoga imati čegrtaljku ili triangl da se označi kako za minutu-dvije treba dovršiti govor.

2.3 korak
Analiza

Min. 30 min

Analiza je kritički pregled posla koji ste zajedno obavili. Možete raspravljati o raznim vidovima, na koje upućuju sljedeća pitanja:

- Kakve je osjećaje u vama izazvalo povratno komentiranje čuvstava?
- Kakve je osjećaje u vama izazvalo slušanje povratnih komentara o čuvstvima?
- Imate li nekih razmišljanja o tom tipu slušanja koja biste željeli podijeliti s grupom?
- Jeste li se osjećali nemoćno?
- Jeste li osjetili ili vidjeli da nastupa proces osnaživanja?
- Ima li kakvih nejasnoća ili pitanja?
- Sve u svemu, na kakvu smo se osviještenost usmjerili kao rezultat ove?

Sljedeće, pozovite osobu koja je promatrala cijelu aktivnost da iznese svoja opažanja o atmosferi treninga. Potom otvorite raspravu koja će početi njezinim opažanjima. Možete si također pomoći ovim pitanjima:

- Na koji je način atmosfera važna?
- Je li izbor predmeta učinkovit? Kako bi se to moglo učiniti drukčije?
- Kako se možete prilagoditi čuvstvima koja su izražena u kružoku i kako ste se s njima nosili?
- Kako pojedinac može raditi na unutaršnjim postavkama?

KOD LA-a M1.02	
Modul	Fokus listića aktivnosti
M1 Vođenje i supervizija	LA02 – Organizacija i doživljaj pouzdanja i izgradnje povjerenja

Ljudi	Ukupno procijenjeno trajanje	Predložen modalitet učenja	Tip sudionika
8-16	30 min + 2h	 Uživo	 Iskusni facilitatori RP-a
		 Hibridno (uživo i online)	 Facilitatori u treningu
		 Online	 Ostali

Facilitatori moraju znati kako se nositi s neusmjerenošću i nesigurnošću te, istodobno, kako osnažiti vlastitu volju da vjeruju drugima i slijede njihove prijedloge. Ova vježba omogućuje im da dožive takve situacije i kritički ih preispituju.

1. korak Priprema	 +/- 30 min
	<ul style="list-style-type: none"> • Pročitajte sve upute na listiću. • Odredite najprikladnije mjesto za izvođenje aktivnosti. • Pripremite materijale: poveze i zviždaljke ili zvonca.

2.1 korak Uvod i smještaj	 +/- 15 min
	<p>Vježba se još zove 'Vođenje slijepca' i daje se na radionici za rad s nesigurnošću i neusmjerenošću. Svakog se poziva da pomno sluša čuvstva i emocije koje će doživjeti u raznim fazama vježbe te da svako čuvstvo i misao svaki put zapiše na komad papira.</p> <p>Grupu će se pozvati da stane u dvije paralelne vrste s jednakim brojem ljudi. Što se parovi manje međusobno poznaju, to bolje pa se preporuča razdvajanje supruga od supruge, baš kao i ostvarivanje rodne ili dobne razlike u pojedinom paru.</p>

2.2 Aktivnost	 +/- 45 min
	<p>Prva faza (10')</p> <p>U svakom paru, jedan videći sudionik vodi drugog koji je zaslijepljen bez mogućnosti da govore. Tek dodiranjem vrha kažiprsta i različitim pritiskom dobiva upute da slijedi put koji mu je vodič odredio.</p> <p>Vježba mora trajati najmanje pet minuta. Facilitator mora osigurati da su ljudi ispravno zaslijepljeni te da način komunikacije u paru bude samo vrhovima prsta.</p> <p>Na kraju svaka osoba (i vodič i slijepac) dodatno imaju najviše pet minuta da zapišu svoja čuvstva i misli.</p> <p>Druga faza (10')</p> <p>Jednaka prvoj, ali uz zamjenu uloga.</p> <p>Treća faza (10')</p> <p>Kao prva faza, ali su oboje slijepi. Par može izmjenjivati ulogu vodiča i vođenog, po pet minuta.</p> <p>Razgovor para (15')</p> <p>Par međusobno dijeli svoje doživljaje, iznose svoje strahove i trenutke hrabrosti koje će podijeliti s grupom.</p>

2.3 korak Analiza	 Min. 60 min
	<p>Aktivnost vođenja slijepice pomaže nam da razumijemo značenje nemogućnosti da sve vidimo unaprijed i pomaže nam da razumijemo kako biti stabilan u neočekivanom, kako to neočekivano prihvatiti, kako ne izgubiti kompas i osobu koja mi je kompas.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Povedite raspravu o tim vidovima, počevši od dijeljenja osjećaja i razmišljanja. - Kako ste se osjećali u ovoj vježbi? - Jeste li primijetili promjenu osjećaja tokom svake od tri faze, npr., od straha do hrabrosti, povjerenja i osnaženosti? - Imate li nekih razmišljanja ili nedoumica koje biste željeli podijeliti? - Što ste naučili iz ove aktivnosti?

KOD LA-a M1.03	
Modul	Fokus listića aktivnosti
M1 Vođenje i supervzija	LA05 – Organizacija simulacije prvog kontakta sa sukobljenim stranama

Ljudi	Ukupno procijenjeno trajanje	Predloženi modalitet učenja	Tipologija sudionika
8-15	1h + 2½h	 Uživo	 Iskusni facilitatori RP-a
		 Hibridno (uživo i online)	 Facilitatori u treningu
		 Online	 Ostali

U procesima je restorativne pravde prethodno sastajanje sa svakom od sukobljenih strana jedan od najvažnijih i najosjetljivijih koraka. Potrebno se pobrinuti za mnoge vidove kako bi ljudi mogli stvoriti dobar doživljaj i razumijeti vrijednost prijedloga. Ova vježba nudi organiziranje simulacije i raspravu o njezinim raznim vidovima.

1. korak Priprema	 +/- 1 h
	<ul style="list-style-type: none"> • Pročitajte sve upute na listiću aktivnosti. • Pronađite odgovarajuće mjesto za provedbu aktivnosti. • Prikupite sve materijale koje će grupa trebati: stol, bocu vode, čašu... Pogledajte i prijedloge u potonjim opisima. • Zapisujte vrijeme utrošeno na svaku fazu vježbe.

2.1 korak Početak rasprave	 +/- 1 h
---	---

1. Okupite grupu i osigurajte da se ljudi međusobno poznaju. I inače je predstavljanje korisno treneru da upozna grupu: zamolite svaku osobu da se kratko i slobodno predstavi.
2. Ukratko predstavite cijelu aktivnost.
3. Istaknite važnost analize (2.3 korak): zajednički kritički pregled aktivnosti najvažniji je korak treninga.
4. Ohrabrite ljude oko zadataka koji se mogu doživjeti kao složeni što se odnosi na 1. i 2. točku objašnjenja.
5. Kad su jednom 1. i 2. točka izvedene, ako se naiđe na poteškoće, treba ih analizirati i kritički preispitati.

	<p>Nakon davanja tih uputa počinje vježba:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Prvo objasnite svrhu grupnog rada, a to je da se ljudima omogući stjecanje iskustva: ako je netko strana u sukobu (SuS), može istražiti nečiji sukob; ako je netko medijator, može doživjeti stanje u kojem se nađe u nemoći te otkriti izvanrednu sposobnost da osnaži sukobljene strane; ako je netko promatrač, može razviti sposobnost odijeljenosti i analize. 7. Slijedeći prijedloge u nastavku, možete potaknuti kratku prethodnu raspravu. Potom nastavite sa sljedećim točkama. 8. Upitajte li ima li tko sadašnji ili bivši sukob koji može podijeliti; zajedno u grupi odredite drugu osobu (vanjskog promatrača) s kojom će prva početi medijaciju. Zvat ćemo ih stranke u sukobu (SuS). 9. Odredite dva para medijatora koji će provesti prethodni intervju sa svakom od stranki. 10. Razdijelite promatrače u dvije grupe i uputite ih kako da vode vlastite bilješke o medijaciji kojoj će prisustvovati (npr., promatrači zapisuju riječi koje izgovore medijatori i stranke u sukobu, označuju emocije ili dijelove koji se smatraju ključnima).
	<p>Ovdje možete naći neke točke za raspravu s radnom grupom za prethodnu analizu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koliko je važno okruženje? • Mogu li se svi sukobi iznositi u kontekstu treninga? • Što da radim ako nitko ne želi iznijeti sukob? • Kako radim na unutarnjim postavkama? Kako mogu sebe pripremiti iznutra da budem pažljiviji i spremniji na slušanje? Postoji li prethodna vježba opuštanja koja mi može pomoći? <p>Pokušajte zaključiti prvu raspravu postavljajući sljedeće naznake:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prethodni intervju izvest će se u potpunosti najviše u 1 i 1/2 sata. • Toplo se preporučuje da prethodne intervju slijedi medijacija s istim ljudima i istom pričom koja je iznesena u intervjuima. • Važno je raditi na stvaranju unutarnjeg prostora koji omogućuje treneru da bude u kontaktu s grupom i svakim članom tako da ostane usmjeren na grupu, a ne na zadatke.
<p>2.2 korak Aktivnost</p>	 +/- 1 h
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stranke u sukobu (SuS) napuštaju prostoriju s jednim od trenera među treniranima (ako ste u višoj fazi tečaja, zabilježite tko nastupa kao SuS, tako da to može u daljnjem toku napraviti svatko). Ostali sudionici ostaju u prostoriji i među sobom odabiru dva para medijatora.

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Odredite tim medijatora prema medijaciji i strankama u sukobu (npr., ako su SuS majka i dijete, dobro je ako je u medijatorskom timu barem jedna majka i jedno dijete). 3. Unutar tima, odredite tko je odgovoran za predstavljanje medijatora A (npr., osoba zadužena za slučaj) i medijatora B. Medijator A predstaviti će, na početku intervjua, metodiku medijacijskog sastanka te odgovarati na uglavnom tehnička pitanja. Medijator B vježbat će empatično slušanje (v. listić aktivnosti M1.01). Uvijek imajte na umu da omogućite svakome da doživi različite uloge 4. Medijacijski tim scenografski priprema prostoriju (v. dodatak). 5. Preostali ljudi podijeljeni su na dvije grupe kako bi pratili intervjue kao promatrači (tj. tehnika akvarija). 6. Dok jedan trener prati te pripreme, drugi trener koji pomaže treniranim (Sus) trebao bi im se pridružiti u njihovim pripremama: to je nužno da se podijele činjenice. Oponent koji je odlučio podijeliti svoj sukob trebao bi pomoći sudrugu (kojeg možemo zvati vanjski promatrač, en. 'wingman') da razumije činjenice i osobnost njegovog stvarnog originala, kako bi se wingman mogao poistovjetiti s njim u simulaciji. Bit će važno podsjetiti 'wingmana' kako njegov zadatak nije da pokuša sklopiti mir, nego braniti stranu osobe koju predstavlja tako da nikakva mogućnost pomirbenog ishoda ne bude na štetu njegovog 'lika'. 7. Kad stranke u sukobu (SuS) budu spremne, bit će primljene u dvije sobe da počnu dva intervjua. 8. Na kraju dvaju intervjua bit će kratka pauza od 10-15 minuta, a potom se nastavlja s iznošenjem iskustava.
	<ul style="list-style-type: none"> • Medijatore treba podsjetiti kako nisu sami te da je skrb o strankama u sukobu odgovornost trenera, da je njihov zadatak da pokušaju slušati stranke te da oni ne mogu ni na koji način nanijeti štetu ljudima koji će govoriti. • Preporučiti da facilitatori/medijatori rade kao tim te da se ne preklapaju u svojim intervencijama. • Poželjno je imati dva medijatora, inače je bolje dati prednost intervjuu stranke koja je iznijela stvaran sukob. Isto se primjenjuje ako nema prikladnog prostora da se dva intervjua provedu istodobno.

2.3 korak
Analiza

Min. 30 min

Analiza služi kako bi se kritički pregledao zajednički obavljen posao. Možete raspraviti o raznim vidovima s glavnim sudionicima, na primjer:

- Kako ste?
- Kako ste se osjećali dajući povratne komentare o osjećajima?
- Kako ste se osjećali slušajući povratne komentare o osjećajima?
- Imate li ikakvih razmišljanja o empatičnom slušanju koja biste željeli podijeliti?
- Jeste li se osjećali nemoćno? Je li Vam to stvaralo problem? Jeste li osjetili osnaživanje kod sukobljenih stranaka?
- Jeste li osjetili ili vidjeli da nastupa proces osnaživanja?
- Imate li nekih sumnji ili pitanja?
- Sve u svemu, na koju smo se osviještenost usmjerili u ovoj aktivnosti?

KOD LA-a M1.04	
Modul	Fokus listića aktivnosti
M1 Vođenje i supervizija	LA04 – Organiziranje i vođenje simulacije humanističke medijacije

Ljudi	Ukupno procijenjeno vrijeme	Predloženi modalitet učenja	Tipologija sudionika
8-15	1h + 2h	 Uživo	 Iskusni facilitatori RP-a
		 Hibridno (uživo i online)	 Facilitatori u treningu
		 Online	 Ostali

Medijacija je između stranaka u srži procesa restorativne pravde i to je trenutak susreta koji može povesti do znatnih promjena stanja. To je vjerojatno najsloženija aktivnost koja zahtijeva najviše uključenosti pa i kad se postavlja kao simulacija. Ova vježba nudi medijaciju između stranaka i omogućuje sudionicima da dožive različite uloge i zajedno promišljaju o situaciji, provođenju i dinamici koja je potaknuta.

1. korak Priprema	 +/- 1 h
	<ul style="list-style-type: none"> • Pročitajte sve informacije na listiću aktivnosti. • Bilježite vrijeme za svaku fazu vježbe. • Odredite najprikladnije mjesto za izvođenje vježbe. • Prikupite sav materijal koji može biti koristan grupi: stol, boca vode, dvije čaše. Pogledajte i savjete koje ćete naći u opisu što slijedi.

2.1 korak Početak rasprave i predavljanje	 +/- 1 h
--	---

1. Okupite grupu i osigurajte da se ljudi međusobno upoznaju; predstavljanje jednih drugima (tj. ime, naziv posla, organizacija) također je korisno treneru da upozna grupu.
2. Kratko predstavite sve aktivnosti (tri faze vježbe).
3. Istaknite važnost analize (2.3 korak), to jest kritičkog zajedničko pregleda provedenih aktivnosti što je veoma važan korak treninga.
4. Osnažite sudionike oko zadataka koji se mogu doživjeti kao složeni i zabrinjavajući. Kad se iskuse sve faze, ako se naiđe na poteškoće, one će biti podvrgnute analizi i kritičkom pregledu tako što će se o svim poteškoćama raspravljati na kraju (2.4 korak).

	<p>Nakon objave tih naznaka, počinje vježba:</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Objasnite svrhu aktivnosti: ona je da se ljudima omogući da dožive energiju kola dolazi iz sukoba, njezina nepredvidljivost. Ako tko doživljava sukob pomoći će mu se da istraži svoja vlastita konfliktna polazišta. Ako je tko medijator, to će mu ojačati sposobnost da zadrži položaj nemoći, a ako je promatrač – da razvije sposobnost analitičkog i fenomenološkog pregleda ukupnog medijacijskog procesa. 6. Zamolite nekog da podijeli svoj sadašnji ili prošli sukob. Ta će osoba biti prva stranka u sukobu (Sus1). Tada je zamolite da iz grupe odredi osobu (Sus2) koja može odglumiti protivnika u sukobu u simuliranoj medijaciji. Te će se dvije osobe zvati stranke u sukobu (SuS). 7. Odredite medijatore (na treningu ih može biti bilo troje ili petero: tri je klasični broj humanističke medijacije, pet se upotrebljava na treningu da više ljudi dobije priliku da dožive ulogu medijatora). 8. Osigurajte vođenje promatračima o tome kako da naprave svoje vlastite bilješke s obzirom na medijaciju kojoj će svjedočiti. (npr., objasnite da promatrači zapisuju riječi koje izgovaraju medijatori i SuS-ovi, označujući čuvstva ili dijelove koji se smatraju ključnima).
	<p>Ovo su neke točke za raspravu s radnom grupom, za prethodnu analizu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koliko je važan izgled i raspored prostora? • Jesu li svi sukbi prikladni da se iznesu u kontekstu učenja? • Ako nitko ne želi iznijeti pred grupu sukob, kako ćete nastaviti? • Kako radite na unutrašnjim postavkama? <p>Pokušajte zaključiti prvu raspravu postavljanjem nekih naznaka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Medijacija se neće provest u cijelosti; u dogovoru sa strankama u sukobu, trajat će otprilike sat i pol. • Postmedijacijski dio suočavanja treba smatrati nastavkom medijacije i zadržava jednake stavove brige i neosuđivanja kao i medijacija sama.
	<p>Važno je raditi na stvaranju unutarnjeg prostora (npr., stalno vježbati empatično slušanje grupe) koje omogućuju treneru da bude u kontaktu s grupom i sa svakim članom kako bi ostao ponajprije usmjeren na grupu, a ne samo na zadatak.</p>

2.2 korak Priprema		+/- 20 min
	<p>Faza sastavljanja uključuje sljedeće korake:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SuS1 napušta prostoriju, a prati ga jedan od dvoje trenera. (Ako smo na naprednom stupnju tečaja, potrebno je bilježiti tko radi sukob, tako da svatko može iskusiti tu ulogu.) Osoba koja vodi medijaciju njihovog sukoba objašnjava SuS2 i treneru koji ih prati osnovne elemente prijepora. 2. Medijatori se potom određuju na temelju medijacije i sukoba (npr., odaberite medijatore s kojima se SuS-ovi mogu poistovjetiti rodom/spolom, dobi, kulturom itd.). 3. Unutar tima odabranih medijatora važno je odrediti: <ol style="list-style-type: none"> 3.a tko je zadužen za dobrodošlicu stranaka; 3.b tko će, čim dvoje ljudi u sukobu zaključi s izlaganjem činjenica spora, napraviti kratak sažetak kako bi to dvoje ljudi shvatilo da ih se pomno sluša te da se provjeri ispravnost razumijevanja danih informacija. Prvi se sažetak tiče završetka početne faze stvarne medijacije, koja se u Morineauin modelu naziva 'teorijom'. Važno je upamtiti kako uloge koje preuzimaju trenirani treneri moraju bilježiti kako bi bili sigurni da će na kraju svaku od različitih uloga iskusiti svaki učenik. 4. Odabrani tim postavlja sobu pripremajući prostor (v. prilog). 5. Ponovno se ukratko predstavljaju faze medijacije i ponavljaju se, po mogućnosti prema modelu koji izlaže Jacqueline Morineau (Teorija, kriza i katarza). 	

2.3 korak Medijacija		+/- 1 h
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Faza pripovijedanja činjenica: SuS-ove se poziva da ispriopovijeda sukob. Pozornica se prvo daje jednom (SuS1), a potom drugom (SuS2). U toj fazi postoji pravilo slušanja drugog uz poštovanje tišine tako da svatko objasni svoje gledište na sukob. Na kraju svake priče, jedno od troje/petero medijatora (slijedeći humanističku medijaciju temeljenu na Morineauinom modelu provođenja) prethodno određen, podastire sažetak svake od dviju priča potom dopušta strankama da govore. 2. Faza slušanja iskustava doživljenih empatičnim slušanjem: ako su u pripreмноj fazi stranke, jedna u prisutnosti druge, pripovijedale činjenice samo trenerima, sada počinju ispitivati sebe izravno pred medijatorima. U toj fazi sukob treba učiniti izričitim u kognitivnim i emotivnim sastavnicama i može biti ponovno procjenjivan. 3. Faza vrednota. Medijatori mogu postaviti jednostavno pitanje o vrijednosti koju su izvukli iz dijeljenja obaju iskustava – dakle, zajedničku vrijednost koju su obojica spomenuli. Na primjer: 'Što je za Vas sloboda?'. Dajući ljudima da se izraze u zajedničkim vrijednostima omogućuje im da jedno drugo prepoznaju. 	

Na taj način ljudi mogu dati novo značenje događaju i postupno napustiti uloge i rolovske položaje koje su prije toga zauzeli. Kad se to dogodi, oni postupno ponovno određuju pravila i pristupe svoje komunikacije. U toj fazi, ljudi mogu postići sporazum ili popraviti štetu ili pronaći materijalnu naknadu.

Poželjno je da budu uključena dva trenera kako bi se priprema medijatora i sukobljenih stranaka provodila istodobno.

PREPORUKE

1. Medijatore treba uputiti kako nisu sami te da je skrb o ljudima odgovornost trenera; njihov je zadatak da pokušaju slušati i osjetiti stranke i oni moraju znati da ni na koji način ne mogu naštetiti ljudima koji će govoriti o svojem sukobu.
2. Medijatore treba uputiti da je njihov rad timski tako da se ne ubacuju s vlastitim rečenicama dok kolega još govori.
3. Treneri tokom medijacije provode i superviziju i praćenje stranaka tokom iznošenja činjenica, uz medijatore, ako i kad je potrebno.
4. Osoba koja igra ulogu protivnika u sukobu (SuS2) tehnički se zove vanjski promatrač ('wingman'). Medijator zadužen za saslušanje povjerljivo u smislu sukoba, u prisustvu obiju stranaka, priprema 'wingmana', Medijator mora objasniti da će, barem na početku, on ili ona morati pomoći strani u sukobu (SuS1) da s novog gledišta shvati kako događaje koji su se dogodili, tako i neke aspekte osobnosti druge strane, koje su bile prethodno zanemarene. To će omogućiti da SuS1 sluša na nov način i vidi drugu stranu situacije. Bit će važno podsjetiti 'wingmana' kako njegov zadatak nije da traži pomirenje, već da brani karakterna gledišta osobe koju interpretira. Na taj način mogući pomirbeni rezultat neće biti na štetu osobe koju je interpretirala (SuS2). Simulacija nije tek igranje uloga, nego može također dovesti SuS1 bliže istini.
5. Dvoje trenera, pripremivši stranke u sukobu, medijatore i promatrače, pozivaju medijatore da pozdrave stranke i počnu sastanak.

Medijacija

1. Tokom medijacijskog sastanka treneri će moći intervenirati facilitirajući neke korake bez ikakvog prekidanja komunikacije i neosuđujućeg prostora.
2. Treneri trebaju bilježiti u bilježnicu nužne detalje za analizu u konačnom pregledu. Moraju se postaviti na taj način da mogu vidjeti lica i stranaka i medijatora kako bi uhvatili neverbalni jezik i ono 'neizgovoreno'.
3. Trajanje medijacije može biti sat, sat i pol pa treneri moraju uhvatiti najprikladniji trenutak da je zaključe, dopuštajući strankama da dožive iskustvo skrbi i susretljivosti.
4. Sudionici koji nemaju aktivne uloge u igranju uloga medijacijskog čina, ponašaju se kao promatrači (tehnika akvarija), bilježeći u bilježnicu sve pojedinosti o kojima će se naknadno raspravljati.

2.4 korak
Analiza

Min. 30 min

Analiza se upotrebljava za kreativni pregled zajednički učinjenog posla. Možete raspravljati o nekoliko vidova, na primjer:

1. Na kraju treneri traže petnaestominutnu pauzu u kojoj se ljudi mogu opustiti bez razgovora o medijaciji ili, zašto se, nakon igranja uloga, ljudi trebaju izaći iz svoje uloge. Radeći na taj način revizija bude prirodija.
2. Važno je znati da je pregled u svakom slučaju nastavak medijacije i da ono što SuS-ovi kažu treba pratiti empatičnim slušanjem. Pregled počinje davanjem riječi jednoj od dviju stranaka (poželjno onoj koja je izložila sukob):
  - Kako ste?
  - Kakve je osjećaje Vama izazvalo primanje povratnih komentara (za SuS-ove)?
  - Kakve je osjećaje kod Vas proizvelo davanje povratnih komentara o čuvstvima (za medijatore)?
  - Imate li ikakvih razmišljanja o empatičnom slušanju koja želite podijeliti s ostalima?
  - Jeste li se osjećali bespomoćno?
  - Jeste li čuli ili vidjeli nastupanje procesa osnaživanja?
  - Imate li kakvih sumnji ili pitanja?
  - Općenito, na koju smo se svijest usmjerili zahvaljujući aktivnosti?
  - Je li bilo dosta vremena?
3. Važno je da treneri ni promatrači, ocjenjujući razvoj medijacije, ne izražavaju sudove kao 'to je bila dobra medijacija, bili ste dobri, ti nisi imao pravo, niste bili u skladu itd.', nego da svaka primjedba ima primjetljiv fenomenološki temelj, kao: 'Kad ste rekli tu rečenicu, suprotstavljena je osoba rekla da u tome sebe ne prepoznaje' ili 'dali ste šest 'zrcala' (povratnih komentara o čuvstvima) jednoj stranci, a dvanaest drugoj'
4. Na kraju je vrednovanja nužno ponoviti točke koje se smatraju važnima s obzirom na učenje humanističkog pristupa.

KOD LA-a M2.01	
Modul	Fokus listića aktivnosti
M2 Dubinske tematske aktivnosti	LA01 – Organiziranje dubinskog tematskog sastanka s raspravom (s vanjskim predavačem/stručnjakom)

Ljudi	Ukupno procijenjeno vrijeme	Predložen modalitet učenja	Tipologija sudionika
10-18	1h + 3h	 Uživo	 Iskusni facilitatori RP-a
		 Hibridno (uživo i online)	 Facilitatori u treningu
		 Online	 Ostali

Važan je dio svakog treninga znanstveno osuvremenjivanje i produbljivanje pojedinih tema. Također je u tim programima moguće proširiti tipične elemente restorativne kulture: prostor za osobna promišljanja, mogućnost pronalaženja najboljih riječi za vlastito izražavanje, skrb da svi budu uključeni. Ova aktivnost nudi način organiziranja tematskog treninga koji metodički uključuje sve te elemente.

1. korak Priprema	 +/- 1 h
	<ul style="list-style-type: none"> • Pročitajte sve upute na listiću. • Pročitajte sve upute na pripadajućem listiću aktivnosti za pojedinca (M2-01 pojedinačno). • Odredite najprikladnije mjesto za izvođenje aktivnosti. Ako je moguće, odaberite mjesto kojim se ljudi mogu kretati i pronaći prikladno mjesto za osobni rad (v. nastavak). Obratite pažnju na vrijeme za rad: pozovete li ljude da se kreću (toplo preporučeno), aktivnost bi mogla trajati duže. • Osigurajte pojedinačni listić aktivnosti za svakog sudionika (v. nastavak). • Pribavite kemijske ili obične olovke za sve sudionike radi zapisivanja bilježaka. • Pomno pripremite svoje kratko predavljanje teme dubinskog proučavanja (v. 2.1 korak i savjete). • Odredite govornika i dogovorite s njim prisustvo na sastanku. • Zabilježite količinu vremena koje ćete utrošiti na svaki korak vježbe.

2.1 korak Predstavljanje i početak aktivnosti		+/- 15 min
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Okupite grupu i predstavite govornika sudionicima. 2. Prvo objasnite svrhu grupnog rada: eksperimentiranje s metodom dubinskog tematskog proučavanja koje proširuje osobna promišljanja, sudjelovanje svih u debati i pojavu novog razumijevanja. 3. Predstavite ukratko cijelu aktivnost: ne morate objašnjavati detalje, samo najavite da će biti nekoliko faza i da ćete Vi davati upute. Upute se mogu naći i na pojedinačnom listiću aktivnosti za sudionike. 4. Naglasite važnost analize (2.6 korak): zajedničko promišljanje o aktivnosti je najvažniji korak treninga. 5. Preporučite da se ne brinu bude li poteškoća ili nejasnih zadatak tokom neke faze aktivnosti. O poteškoćama će se raspravljati na kraju (2.6 korak). <p>Nakon davanja tih uputa počinje vježba:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Predstavite dubinsku temu, objasnite zašto je to važna tema za ljude uključene u programe restorativne pravde. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Vaš je uvod u temu važan doprinos zato što služi sudionicima kao način povezivanja s temom te kao početak prikupljanja ideja za dovršenje početnog samocentriranja. Pripremite taj uvod veoma pomno s ovim mislima vodiljama na umu: • Uvod treba trajati od pet do šest minuta. • Treba objasniti temu i smjer proučavanja (antropološki, pravni, etički, psihološki, sociološki...) • Treba upozoriti na neke otvorene probleme ili neke izazovne situacije s kojima se teško nositi koje biste mogli imati na pameti. 	
2.2 korak Samocentriranje		+/- 15 min
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prije slušanja govornikovog predavanja, pozovite sudionike da osobno promisle o temi nekoliko minuta upotrebljavajući prijedloge s listića aktivnosti za pojedinca. 2. Napomenite da zapisuju bilješke kad se to zahtijeva. 3. Odredite vrijeme za samostalan rad (ne manje od 10-15 minuta) i upozorite da ćete ih Vi, kad vrijeme istekne, sve pozvati da se ponovno okupe. 	

	<ul style="list-style-type: none"> Ako je prikladno, možete potaknuti ljude da se kreću po prostoriji i pronađu ugodno mjesto i prostor za izvođenje samostalnog zadatka. Predviđate li takvo kretanje, prilagodite vrijeme za rad u skladu s time, dodajući nekoliko minuta za kretanje Provodite li zadatak online, možete u podlozi puštati muziku dok traju zadaci bez govorenja. Tempirajte pjesmu tako da završi kad istekne vaše predviđeno vrijeme.
---	---

	<p>2.3 korak Slušanje i učenje</p>	 +/- 45 min
	<ol style="list-style-type: none"> Pozovite grupu natrag iz samo centrirajuće vježbe. Upoznajte grupu s govornikovim djelovanjem i eventualno njegovom povezanošću s restorativnom pravdom. Podsjetite sudionike da tokom predavanja hvataju bilješke jer će biti potrebne u sljedećim koracima. Preпустите pozornicu govorniku i podsjetite ga na vrijeme (otprilike 40 minuta). 	

	<p>2.4 korak Pitanja i rasprava</p>	 +/- 15 min + 30 min
	<ol style="list-style-type: none"> Na kraju predavanja, pozovite sudionike da zastanu i promisle o bilješkama koje su zabilježili, stalno slijedeći upute koje su dobili na listiću za sudionike. Uvijek preporučite zapisivanje bilježaka. Naznačite vrijeme u koje se moraju vratiti u sobu za sastanke (nakon oko 15 minuta osobnog rada). Pošto vrijeme za osobni rad istekne, pozovite sudionike natrag u sobu za sastanke. Sada prozovite svakog sudionika da pročita svoje dubinsko pitanje. Važno je da se svaka osoba ograniči na čitanje, bez dodavanja ičeg drugog. Na kraju čitanja pitanja prepustite govornicu govorniku radi odgovora. Stalno upozoravajte sudionike da nastave zapisivati bilješke. Nakon govornikovih odgovora, možete otvoriti otvoreniju fazu rasprave. 	
	<ul style="list-style-type: none"> Da održite slijed govorenja dok se postavljaju pitanja, možete upotrijebiti govornikov predmet: sudionici ga mogu predavati jedan drugome; samo onaj koji ga drži govori. 	

2.5 korak Usmjeravanje na novu svijest		+/- 10 min
<div data-bbox="305 462 435 616" style="float: left; margin-right: 20px;"> </div> <ol style="list-style-type: none"> 1. Nakon rasprave, pozovite ljude natrag na samostalni rad na nekoliko minuta slijedeći daljnje upute na pojedinačnom listiću aktivnosti. 2. Podsjetite da će se, kad rad bude gotov, sudionici ponovno sresti da podjele svoja razmišljanja o stečenoj svijesti i da vrednuju metodu rada. 3. Kad vrijeme za osobni rad istekne, pozovite sudionike natrag u sobu za sastanke. 		

2.6 korak Analiza		Min. 45 min
<div data-bbox="298 1206 435 1342" style="float: left; margin-right: 20px;"> </div> <p>Analiza služi za kritički pregled zajednički obavljenog posla. Možete raspravljati o nekoliko pitanja:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. O sadržaju: <ul style="list-style-type: none"> • Je li se pojavila nova osobna svijest? • Pomažu li analiza i rasprava za produbljivanje početnog pitanja? 2. O metodi: <ul style="list-style-type: none"> • Je li vrijeme osobne sabranosti potaknulo koncentraciju i slušanje samog sebe? • Koja je vrijednost šutnje i prethodne osobne analize neke teme? • Je li zapisivanje radi izlaganja pitanja ohrabrilu svačije sudjelovanje? • Jesu li program i razne upute bili jasni? • Je li pojedinačni listić aktivnosti učinkovit? Može li se poboljšati? Kako? • Je li ukupno trajanje vježbe bilo kako je predviđeno? <p>Ako su sudionici dio neke stalne skupine (tj. članovi centra za restorativnu pravdu), na kraju analize, odredite s grupom dvije ili tri točke daljnjeg dubinskog sadržaja koji se može obrađivati na budućim sastancima.</p>		

KOD LA-a M2.01-Pojedinac	
Module	Listić aktivnosti za pojedinca
M2 Dubinske tematske aktivnosti	LA02 –Praćenje dubinskog tematskog sastanka (s vanjskim predavačem/stručnjakom)
Tema	Unesite temu (npr.: Razna značenja pravde)

Samocentriranje	 +/- 10 min
	<ul style="list-style-type: none"> • Uskoro ćete sudjelovati na dubinskom sastanku o temi ... [upišite temu]. Prije slušanja govornika moglo bi biti korisno da odmjerite svoje znanje i vještine te svoja očekivanja ili pitanja. • Pribilježite ta dva vida u kućice u nastavku. • Ovu vježbu možete izvoditi u paru.

1A	Što znam o temi?				
	<i>Navedite temeljne pojmove koji Vam padnu na pamet.</i>				
	<i>Procijenite razinu svojeg znanja (1 = nikakvo; 5 = veoma temeljito)</i>				
	1	2	3	4	5

1B	Što ja želim istražiti i što ja očekujem od ove aktivnosti?

Postavljanje pitanja		+/- 10 min
	<ul style="list-style-type: none"> Odslušali ste predavanje, a sada prvo pregledajte svoja polazišta (kućice 1A i 1B). Potom pregledajte bilješke koje ste zapisali tokom predavanja. Osjećate li da su Vaša očekivanja ispunjena? Osjećate li da ste naučili nešto sasvim novo? Zapišite to u kućicu 2A. Promislite o tim točkama, a potom zapišite u kućicu 2B pitanje za predavača. 	

2A	Neka nova znanja ili zamisli dobivene iz predavanja:				
	<i>Nakon dubinskog proučavanja, kako biste ponovno ocijenili početnu razinu svojeg znanja (1 = nikakvo; 5 = vrlo temeljito)</i>				
	1	2	3	4	5

2B	Pitanje kao poticaj predavaču da razradi neku ideju ili problem:

Usmjerenost na novu svijest		+/- 10 min
	<ul style="list-style-type: none"> Sudjelovali ste u raspravi i slušali pitanja grupe i predavačeve odgovore. Sad ponovno pregledajte svoja početna očekivanja (kućica 1A), pregledajte svoje bilješke i pokušajte prepoznati bilo kakvo novo znanje i/ili svijest što ih je aktivnost iznjedrila. Također, nađite vid teme za koji Vi mislite da bi bio koristan svima da o njemu više nauče. Napokon, ocijenite metodu rada: jesu li vrijeme tišine i samostalnog rada pomogli da dublje uđete u temu? 	

3A	Novo znanje i/ili svijest

3B	Vid teme koji treba dodatno istražiti				
3C	Jesu li Vama vrijeme šutnje i samostalnog rada pomogli da dublje uronite u temu? (1 = uopće ne; 5 = veoma mnogo)				
	1	2	3	4	5

KOD LA-a M2.02	
Modul	Fokus listića aktivnosti
M2 Dubinske tematske aktivnosti	LA02 – Organiziranje dubinskog tematskog sastanka s raspravom (čitanje ili video lekcija)

Ljudi	Ukupno procijenjeno trajanje	Predloženi modalitet učenja	Tipologija sudionika
10-18	4h	 Uživo	 Iskusni facilitatori RP-a
		 Hibridno (uživo i online)	 Facilitatori u treningu
		 Online	 Ostali

Važan je dio svakog treninga znanstveno osuvremenjivanje i produbljivanje pojedinih tema. Također je u tim programima moguće proširiti tipične elemente restorativne kulture: prostor za osobna promišljanja, mogućnost pronalaženja najboljih riječi za vlastito izražavanje, skrb da svi budu uključeni. Ova aktivnost nudi način organiziranja tematskog treninga koji metodički uključuje sve te elemente

1. korak Priprema	 +/- 1 h
	<ul style="list-style-type: none"> • Pročitajte sve upute na listiću. • Pročitajte sve upute na pripadajućem listiću aktivnosti za pojedinca (M2-01 pojedinačno). • Odredite najprikladnije mjesto za izvođenje aktivnosti. Ako je moguće, odaberite mjesto kojim se ljudi mogu kretati i pronaći prikladno mjesto za osobni rad (v. nastavak). Obratite pažnju na vrijeme za rad: pozovete li ljude da se kreću (toplo preporučeno), aktivnost bi mogla trajati duže. • Osigurajte pojedinačni listić aktivnosti za svakog sudionika (v. nastavak). • Pribavite kemijske ili obične olovke za sve sudionike radi zapisivanja bilježaka. • Pomno pripremite svoju vlastito predstavljanje teme (v. 2.1 korak i savjete). • Pronađite tekst za proučavanje ili video lekciju. • Zapišite vrijeme koje ćete utrošiti na svaki korak vježbe.

2.1 korak Uvođenje i početak aktivnosti		+/- 15 min
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Okupite grupu i najavite tekst ili video lekciju sudionicima. 2. Prije svega, objasnite svrhu grupnog rada: eksperimentiranje s metodom dubinskog tematskog proučavanja koje proširuje osobno promišljanje, sudjelovanje svakog u debati i pojavu nove svijesti. 3. Kratko predstavite cijelu aktivnost: nema potrebe da se objašnjavaju detalji, samo najavite da će biti nekoliko faza i da ćete Vi postupno davati upute. Neke će se upute također naći na listiću aktivnosti za pojedinca. 4. Naglasite važnost analize (2.6 korak): zajedničko razmišljanje o aktivnosti najvažniji je korak treninga. 5. Upozorite da se ne moraju brinuti bude li teških ili nejasnih zadataka tokom neke faze aktivnosti. O poteškoćama će se raspravljati na kraju (2.6 korak). <p>Nakon davanja tih uputa počinje vježba:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uvedite temu vježbe. 	
	<ul style="list-style-type: none"> • Vaš uvod u temu važan je prinos zato što sudionicima služi kao način povezivanja s temom i početak prikupljanja ideja da ostvare početno samo centriranje. Pripremite taj uvod veoma pomno s ovim mislima vodiljama na umu: • Uvod treba biti dug od pet do šest minuta. • Trebao bi objasniti temu i smjer proučavanja (antropološki, pravni, etički, psihološki, sociološki...) • Mora naznačiti neke otvorene probleme ili neke izazovne okolnosti s kojima se teško nositi i koje bi se moglo uzeti u obzir 	
2.2 korak Samo centriranje		+/- 15 min
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prije početka čitanja teksta (ili gledanja videa), pozovite sudionike da osobno razmisle o temi oko deset minuta, upotrebljavajući prijedloge na listiću aktivnosti za pojedinca. 2. Uputite ih da zapišu bilješke gdje se to traži. 3. Odredite vrijeme za rad (ne manje od 10-15 minuta) i upozorite da ćete Vi, kad vrijeme istekne, pozvati svakog da se ponovno okupi. 	

- Ako je smještaj prikladan, možete potaknuti ljude da se kreću po prostoriji i pronađu ugodno mjesto i prostor za izvođenje samostalnog zadatka. Predviđate li tu mogućnost, prilagodite vrijeme za rad u skladu s time, dodajući nekoliko minuta za kretanje
- Provodite li zadatak online, možete u podlozi puštati muziku dok traju zadaci bez govorenja. Računajte vrijeme pjesme tako da završi kad istekne određeno vrijeme.

2.3 korak Slušanje i učenje

+/- 45 min

1. Pozovite grupu natrag iz samo centrirajuće vježbe. Nudite li kratku video lekciju (20-25 minuta): zamolite ljude da odmah podijele, ako žele, što su zapisali u kućicu 1B sudioničke kartice M2.02P. Mogu to napraviti ukруг jednostavno čitajući sadržaj kućice.
2. Podsjetite sudionike da tokom gledanja zapisuju bilješke jer će ih trebati u sljedećim koracima.
3. Pokrenite video lekciju.

Nudite li čitanje teksta ili dokumenta (ne više od dvije do tri stranice):

1. Podijelite tekstove svim sudionicima.
2. Odmah iznesite naznake za osobni analitički rad na osobnoj analizi koje ćete pronaći u nastavku u 2.4 točki (Pitanja), točkama 1, 2 i 3.
3. Pomno razmotrite vrijeme koje treba dodijeliti za čitanje i analizu uz listić aktivnosti za pojedinca.

2.4 korak Pitanja i rasprava

+/- 15 min + 30 min

1. Na kraju gledanja video lekcije pozovite sudionike da zastanu i razmisle o bilješkama koje su zapisali slijedeći naznake na listiću aktivnosti za pojedinca.
2. Stalno preporučujte da sudionici zapisuju bilješke.
3. Naznačite vrijeme u koje bi se trebali vratiti u sobu za sastanke (nakon oko 15 minuta osobnog rada).

Odavde se rad nastavlja uključujući analizu sadržaja teksta ili video lekcije:

1. Nakon isteka vremena za osobni rad pozovite sudionike natrag u sobu za sastanke.
2. Sad prozovite svakog sudionika da pročita svoje prijedlog ili sumnju (kućica 2B listića aktivnosti za pojedinca). Važno je svakoga ograničiti samo na čitanje, bez usputnog dodavanja ičeg drugog.
3. Na kraju čitanja pitanja otvorite slobodnu raspravu pozivajući ljude da ponajprije budu u interakciji jedni s drugima s obzirom na iznesena pitanja i sumnje.
4. Stalno pozivajte ljude da nastave zapisivati bilješke.

- Da održite slijed govorenja dok se postavljaju pitanja, možete upotrijebiti govornikov predmet: sudionici ga mogu predavati jedan drugome; samo onaj koji ga drži govori.

2.5 korak Usmjeravanje na novu svijest

+/- 10 min

1. Nakon rasprave pozovite ljude da pojedinačno rade nekoliko minuta slijedeći upute na listiću aktivnosti za pojedinca.
2. Podsjetite ih da će se, kad završe rad, ponovno sresti da iznesu svoja razmišljanja o znanju koje su stekli te ocijene metodu rada.
3. Kad vrijeme za osobni rad završi, pozovite sudionike natrag u sobu za sastanke.

2.6 korak Analiza

Min. 45 min

Analiza služi za kritički pregled zajednički obavljenog posla. Možete raspravljati o raznim vidovima:

1. o sadržaju:
  - Je li se pojavilo osobno razumijevanje?
  - Jesu li čitanje teksta, odnosno gledanje video lekcije, i rasprava bili korisni za produbljenje početnog pitanja?
2. o metodi:
  - Je li vrijeme osobne sabranosti koristilo koncentraciji i slušanju sebe?
  - koja je vrijednost šutnje i prethodna osobna analiza teme?
  - Je li obavezno zapisivanje radi iznošenja pitanja ohrabrilo svačije sudjelovanje?
  - Jesu li program i razne upute bili jasni?
  - Je li listić aktivnosti za pojedinca učinkovit? Može li se poboljšati? Kako se može poboljšati?

Ako su sudionici dio stalne grupe (tj. članovi centra za restorativnu pravdu), na kraju analize odredite s grupom dvije ili tri točke dodatnog dubinskog sadržaja na koji se možete osvrnuti na budućim sastancima.

KOD LA-a M2.02- Individual	
Modul	Listić aktivnosti za pojedinca
M2 Dubinske tematske aktivnosti	LA02 – Praćenje dubinskog tematskog sastanka s raspravom (čitanje ili video lekcija)
Tema	Upišite temu (npr: 'razna značenja pravde')

Samo centriranje	 +/- 10 min
	<ul style="list-style-type: none"> • Uskoro počinjete s dubinskim sastankom na temu ... [upišite temu]. Prije čitanja teksta (ili gledanja video lekcije), moglo bi biti korisno da procijenite vlastito znanje i vještine te svoja očekivanja ili pitanja. • Unesite bilješke o tome u kućice u nastavku.

1A	Što znam o toj temi?				
	<i>Zabilježite temeljne pojmove koji Vam padnu na pamet.</i>				
	Procijenite razinu svojeg znanja (1 = nikakvo; 5 = vrlo temeljito)				
	1	2	3	4	5

--	--	--	--	--	--

1B	Što ja želim istražiti i što ja očekujem od ove aktivnosti?

Pitanja	 +/- 10 min
	<ul style="list-style-type: none"> Pročitali ste tekst (ili gledali video lekciju); sad prvo pregledajte svoje polazište (kućice 1A i 1B). Zatim pregledajte bilješke koje ste zapisali tokom čitanja/gledanja. Osjećate li da su Vaša očekivanja zadovoljena? Osjećate li uopće da ste naučili nešto novo? Zapišite to u kućicu 2A. Razmislite o tim točkama a potom u kućicu B2 zapišite jedno pitanje ili sumnju za izlaganje u raspravi.

2A	Neka nova znanja ili ideje dobiveni iz čitanja (ili iz video lekcije)				
	<i>Nakon dubinskog proučavanja, kako biste ponovno ocijenili polaznu razinu svojeg znanja? (1 = nikakvo; 5 = vrlo temeljito)</i>				
	1	2	3	4	5

2B	Problem ili sumnja za debatu

Usmjeravanje na novu svijest		+/- 10 min
	<ul style="list-style-type: none"> • Sudjelovali ste u raspravi i slušali pitanja i odgovore grupe. Sada ponovno pregledajte svoja početna očekivanja (kućica 1A), pregledajte svoje bilješke i pokušajte ustanoviti novo znanje i/ili novu svijest što ih je aktivnost iznjedrila. • Također nađite vid teme kojeg bi daljnje istraživanje bilo korisno svima. • Na kraju, vrednujte metodu rada: jesu li Vama vremena šutnje i pojedinačni rad pomogli da zadrete dublje u temu? 	

3A	Novo znanje i/ili svijest

3B	Vid koji treba dalje istražiti				
3C	Jesu li vremena šutnje i samostalni rad Vama pomogli da dublje prodrete u temu? (1 = uopće ne; 5 = veoma mnogo)				
	1	2	3	4	5

KOD LA-a M3.01	
Modul	Fokus listića aktivnosti
M3 Umrežavanje	AS01 – Oblikovanje poticaja za podizanje svijesti zajednice

Ljudi	Ukupno procijenjeno trajanje	Predložen modalitet učenja		Tipologija sudionika	
3-6	3½ h	 Uživo	 Iskusni facilitatori RP-a		
		 Hibridno (uživo i online)	 Facilitatori u treningu		
		 Online	 Ostali		

Usluge restorativne pravde trebaju trenere i facilitatore, ali i podupirući i osviješten kulturalni kontekst. To je dio vještina trenera za trenere da pomogne u razvijanju kapaciteta da se analizira područje radi oblikovanja prikladnih poticaja za podizanje svijesti. Ova aktivnost podastire radionicu kojom se trenerski kandidati potiču da se usmjere na pomagala i metode analize teritorijalnog konteksta radi predlaganja suvislih djelovanja.

1. korak Priprema	 +/- 1 h
	<ul style="list-style-type: none"> • Pročitajte sve upute na listiću. • Nađite najbolje mjesto za provođenje ove aktivnosti. • Pribavite sve materijale koji će koristiti grupi: kartice za bilješke, kemijske ili obične olovke, post-it papiriće... • Zapišite vrijeme koje ćete utrošiti na svaki korak vježbe. • Bilješka: ova je aktivnost posebno oblikovana za podizanje osviještenosti o restorativnoj pravdi na mjesnom području i to uključuje glavni tim mjesnih profesionalaca ili aktivista s tog polja.

2.1 korak Početak rasprave	 +/- 1 h
---	---

1. Okupite grupu i osigurajte da ljudi poznaju jedni druge. Ako ne, tražite od svake osobe kratko predstavljanje (tj. ime, naziv posla, radno mjesto).
2. Ukratko predstavite cijelu aktivnost (tri faze vježbe).
3. Istaknite važnost analize (2.3 korak): zajedničko promišljanje o aktivnosti najvažniji je korak treninga.
4. Upozorite neka se ne brinu bude li teških ili nejasnih zadataka tokom koraka aktivnosti (2.1 i 2.2 korak). O poteškoćama će se raspravljati na kraju (2.3 korak).

Nakon davanja tih uputa počinje vježba:

5. Prvo objasnite svrhu grupnog rada: oblikovanje kratkog niza sastanka radi podizanja osviještenosti o restorativnoj pravdi na tom području.
6. Istaknite kako je prvi dio rada posvećen raspravi koja cilja na razmišljanje o nekim važnim točkama za planiranje aktivnosti: najprije će se to odnositi na analizu konteksta i izvora, a potom na stvarno planiranje i pripremu prvih materijala.

Ovdje su neke točke za raspravu s radnom grupom u preliminarnoj analizi.

- Koja je razina znanja o restorativnoj pravdi na tom području (nulta, niska, visoka...)?
- Je li nedavno bilo pravosudnih slučajeva u mjesnim ili nacionalnim vijestima o kojima se raspravljalo i od čega mi možemo početi predlagati sastanke?
- Ima li svjedoka koji su bili uključeni u restorativnu pravdu koje bi se moglo uključiti? Jesu li blizu ili daleko?
- Ima li ljudi uključenih kao volonteri u procese restorativne pravde koje bi se moglo uključiti? Jesu li bliski ili udaljeni?
- Ima li osoba poznatih javnosti koje su govorile o restorativnoj pravdi, a koje se može pozvati?
- Ima li ikakvih udruga na tom području koje se bave bliskim problemima, a koje se može uključiti?
- Ima li ustanova (sveučilišta, javne službe itd.) koje bi se mogle uključiti ili pozvati?
- Poticaj za podizanje osviještenosti mora uključivati barem tri koraka: svjedočenje, opće predstavljanje i iskustvo radionice. Kojim je redom najbolje izvesti te korake? U koliko sastanaka? Koliko bi svaki korak mogao trajati?
- Koliko ljudi zamišljamo da možemo uključiti (napomena: radionice se mogu izvoditi s 10-15 ljudi; zamislimo li veći broj, morat će biti više nego jedna radionica ili ćemo morati tražiti različite načine da promičemo sudjelovanje u raspravi svih uključenih ljudi).

Pokušajte prvu raspravu zaključiti postavljanjem nekih smjernica:

- Koliko sastanaka ponuditi i kojim redom (tri koraka)?
- Koje ljude/goste uključiti na svakom sastanku/stupnju?
- Koje druge udruge/ustanove pokušati uključiti?

Možete pripremiti natuknice za raspravu svakom sudioniku u ovoj vježbi: umnožite pitanja za preliminarnu analizu i podijelite ih radnoj grupi.

2.2 korak Planiranje	 +/- 1 h
	<ul style="list-style-type: none"> • Nastavite fazom oblikovanja pokušavajući izvesti ove korake: • Utvrdite izvediv raspored (najbolji dani i vrijeme u danu). • Pripremite opis inicijative za svakog gosta (govornika, svjedoka, predavača) i poseban poziv s usmjerenom i obrazloženom molbom da se uključi. Pozivi će se slati e-mailom; • Pripremite opis inicijative kao poziv udrugama i javnim tijelima. • Pretpostavite proračun barem za ove troškove: komunikacija, ugošćivanje, putovanje, osoblje, prostor, kavu/čaj dobrodošlice, drugi troškovi. • Osmislite komunikacijsku strategiju kojom će se inicijativa predstaviti javnosti. • Planirajte nastavak: kako ostati u kontaktu s ljudima? Možete organizirati adresar po kojem ćete se raspitivati za zanimanje o temi i povezanim događajima. (Trebalo bi unaprijed pripremiti formulare i objave).
	<p>Zadatke možete razdijeliti ljudima u grupi i dati im 20 minuta za samostalan rad. Potom se opet skupite i razgovarajte o pripremljenim materijalima.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Jednu osobu zamolite da pripremi tekst poziva za govornike (ili svjedoke ili trenere koje ćete uključiti). ▪ Jednu osobu zamolite da pripremi tekst poziva za organizacije ili udruge. ▪ Jednu osobu zamolite da odredi stavke proračuna i procijeni troškove (nemojte im odmah dati popis iz 4. točke). ▪ Jednu osobu zamolite da osmisli komunikacijsku strategiju i instrumente za nastavak.. <p>Nakon 20 minuta ponovno okupite grupu, raspravljajte i dotjerujte materijale.</p>

2.3 korak
Analiza

Min. 30 min

Analiza služi kako bi se kritički pregledao zajednički obavljen posao. Možete raspravljati o raznim pitanjima, na primjer:

- Bismo li i bez naputaka za početnu raspravu obradili sve točke? Ima li važnih vidova koji su se pojavili, a listić aktivnosti nije ih iznio?
- Što mislimo o svojem znanju o području? Jesmo li se sjetili toliko ljudi, udruga ili ustanova koliko možemo uključiti ili samo nekoliko? Što možemo učiniti da ustanovimo još kontakata?
- Kako je tekla vježba za pripremu prvih materijala? Kako je bilo pisati kratak tekst poziva? Jesmo li zadovoljni radom ili trebamo preoblikovati opise i način prikazivanja ponude?
- Jesmo li lako odredili stavke proračuna? Je li ih bilo lako ili teško ispravno ih procijeniti?
- Sve u svemu, koju smo svijest stavili u žarište kao rezultat ove aktivnosti?

KOD LA-a M3.02	
Modul	Fokus listića aktivnosti
M3 Umrežavanje	LA02 - Stvaranje popisa akademskih/teorijskih izvora dostupnih na nekom području

Ljudi	Ukupno procijenjeno trajanje	Predloženi modalitet učenja	Tipologija sudionika
3-6	1h + 3 h	 Uživo	 Iskusni facilitatori RP-a
		 Hibridno (uživo i online)	 Facilitatori u trenigu
		 Online	 Ostali

Trening trenera često treba pomoć stručnjaka, i u teorijskom i u praktičnom vidu. Trener je sposoban prepoznati stručnjake od kojih će zatražiti pomoć, posebno na području gdje djeluje služba restorativne pravde o čijem djelovanju skrbe. Ova aktivnost nudi provjeru vještina mapiranja kompetencija prisutnih na pojedinom području i razmišljanje o predviđenim strategijama i pomagalima.

1. korak Priprema	 +/- 1 h
	<ul style="list-style-type: none"> • Pročitajte sve upute na listiću. • Nađite najbolje mjesto za provođenje aktivnosti. • Osigurajte sve materijale koji će biti korisni grupi: papir za bilješke, kemijske ili obične olovke, ljepljive papiriće (post-it)... Pogledajte i prijedloge u daljnjem opisu: možete pripremiti i neke materijale za samostalan rad sudionika. • Osigurajte da svi sudionici imaju priliku istraživati na mreži. • Ako se može, preporučite im da ponesu laptop ili tablet sa sobom. • Provjerite je li na mjestu treninga dostupan internetski signal i osigurajte mogućnost pristupa (lozinke). • Odredite veličinu područja (može to biti grad, regija, država ili čak međunarodno područje unutar određene kilometraže) Ova je vježba namijenjena ljudima koji rade na lokalnom području, možda čak u istom centru RP-a, da odrede profesionalce koji ih mogu poduprijeti u razvoju znanja i vještina. • Zapišite vrijeme koje će biti potrebno za svaki korak vježbe.

<p>2.1 korak Uvođenje i početak aktivnosti</p>	 +/- 1 h
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Okupite grupu i osigurajte da ljudi poznaju jedni druge. Ako ne, zamolite svaku osobu da se kratko predstavi (tj. ime, naziv posla, mjesto rada). 2. Kratko predstavite cijelu aktivnost (obje faze vježbe). 3. Istaknite važnost analize (2.3 korak): zajedničko promišljanje o aktivnosti najvažniji je korak treninga. 4. Uputite da se ne moraju brinuti bude li poteškoća ii nejasnih zadataka tokom vaze aktivnosti (2.1 u 2.2 korak). O poteškoćama će se raspravljati na kraju (2.3 korak). <p>Nakon davanja tih uputa počinje vježba:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prvo objasnite svrhu grupnog rada: popisati teorijske vještine povezane s restorativnom pravdom koje se mogu naći na odabranom području. 2. Sjetite se da je prvi dio rada posvećen raspravi koja cilja na objašnjenje vještina koje treba pratiti i pomagala koja tome služe. 3. Počnite raspravu uz pomagala navedena u nastavku.
	<p>Ovdje pronađite neke točke za potporu početne rasprave.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koja se teorijska/znanstvena stručnost može iskoristiti da se uokviri restorativna pravda? Pokušajmo sastaviti popis tema i kompetencija. • U kojim kontekstima (udruge, ustanove, organizacije za treninge) možemo pronaći ljude kompetentne u disciplinama koje nas zanimaju? • Što mi možemo učiniti da shvatimo tko je kompetentan da nam pomogne organizirati dubinsko proučavanje na visokoj razini vještine? • Kako možemo shvatiti jesu li ljudi koje smo odredili također prikladni za interakciju s općenitijom publikom? • Kako bismo mogli provesti potragu za tim ljudima? <p>Pokušajte zaključit prvu raspravu određujući barem ove elemente:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Popis znanstvenih tema/kompetencija; • Popis konteksta; • Popis komunikacijskih vještina; • Popis pomagala za praćenje kompetencija, kontekst i vještina (tj. literatura, mrežne akademske informacije...)

Dajte ljudima da se sami usmjere na popise koliko god je moguće, samo im dajte nekoliko uputa ako vidite da treba. Čuvajte te savjete za analizu da ustanovite što je promašeno i razmislite zašto se (na kraju) nije pojavilo.

- Neke znanstvene teorijske teme/kompetencije: antropologija i etika, psihologija, sociologija, pravo, povijest i teorija prava i pravde, kriminologija, viktimologija...
- Neki konteksti: sveučilišta, kulturne ili volonterske udruge, urednička vijeća znanstvenih časopisa (peer-reviewed), profesionalne udruge i organizacije, službe socijalnog rada i druge javne službe.
- Razumijevanje osobnih kompetencija: objavljeni znanstveni radovi; sudjelovanje na domaćim i međunarodnim konferencijama; sudjelovanje u istraživačkim timovima (napose o pitanjima restorativne pravde); sudjelovanje na seminarima ili u debatama s općom publikom; sudjelovanje u praksi.
- Neki 'kanali' za praćenje ljudi: sveučilišne mrežne stranice (popis kolegija i tema koje pokrivaju); mrežne stranice posvećene restorativnoj pravdi; online katalog knjiga za prodaju; društveni mediji (LinkedIn); video zapisi (YouTube); osobne mreže.

2.2 korak Katalogizacija

+/- 1 h

Prijeđite na fazu katalogizacije; prvo će se raditi pojedinačno, a potom će se održati predstavljanje rezultata. Na koncu slijedi analiza.

1. Objasnite kako će se rad odvijati:

- Svaka osoba dobit će istraživački 'kanal': mrežne stranice sveučilišta; stranice posvećene restorativnoj pravdi; kataloge knjiga (Amazon ili ostale); društvene medije; YouTube.
  - Svaka će osoba trebati prepoznati na dodijeljenom 'kanalu' najmanje tri važna profila/osobe (unutar okvira korisnih vještina), prikupljajući koliko god obavijesti može: mjesto na kojem osoba radi, kontakt (e-mail ili druga adresa), po mogućnosti dob i putne navike, jezike koje govori; određivši ljude na dodijeljenom 'kanalu' smije također tražiti informacije na drugim 'kanalima'.
  - Svaka osoba trebala bi potom ukratko predstaviti ljude koje je pronašla objašnjavajući zašto ih je odabrala, od kada datiraju najnovije pronađene informacije pa do podataka za kontakt.
  - Svaka bi osoba trebala odabrati osobu od onih pronađenih te pripremiti kratak tekst e-maila kao poziv za povezivanje tog osobi. (Ako je prikladno, mogu se dodati informacije o centru/službi restorativne pravde u čije se ime piše.)
2. Odredite grupi vrijeme za rad: otprilike 30 minuta za pojedinačno istraživanje, a potom dodatnih 30 minuta za predstavljanje nalaza.
3. Kad vrijeme istekne, pozovite ljude da se ponovno okupe kao grupa: sastavite popis odabranih ljudi s dostupnim informacijama o njima.

- Da pomognete sudionicima, možete pripremiti natuknice s uputama za pojedinačni samostalni rad koje ćete naći u 1. točki pomagala za katalogizaciju pa ih podijeliti svim sudionicima.
- Radi ukupnog pregleda obavljenog posla, možete pripremiti poster na kojem ćete prikazati sve podatke. Možete upotrijebiti ove kolone: znanstvena kompetencija / osoba / kontekst / vještine / kontakt / datum najnovije pronađene informacije.

2.3 korak Analiza

+/- 1 h

Analiza je namijenjena kritičkom pregledu zajednički obavljenog posla. Možete raspravljati o nekoliko problema, uspoređujući popise predložene u 2.1 odjeljku, na primjer:

- Obuhvatnost utvrđenih tema i kompetencija;
- Dostatnost širine utvrđenih konteksta;
- Raznolikost utvrđenih kanala;
- Lakoća/teškoća pronalaženja podataka za kontakt s odabranim osobama;
- Lakoća/teškoća usmjeravanja na njihove komunikacijske vještine;
- Ravnoteža raznih tekstova za vlastito predstavljanje i ostvarivanje kontakta: jesu li polaznici imali sve potrebne informacije za predstavljanje grupe uključene u aktivnost izgradnje mreže (ili centra/sluzbe RP-a)? Objašnjavaju li tekstovi zašto grupa/centar/sluzba osjećaju da je važno stvoriti kontakt? Je li stil prikladan?

Na kraju analize, ustanovite s grupom dvije ili tri stvari kojih morate biti svjesni i ne smijete ih zaboraviti u potrazi za vještinama koje centru restorativne pravde mogu biti na korist.

KOD LA-a M4.01	
Modul	Fokus listića aktivnosti
M4 Oblikovanje	LA01 – Oblikovanje programa treninga i rasprava o njemu

Ljudi	Ukupno procijenjeno trajanje	Predloženi modalitet učenja	Tipologija sudionika
3-4	1 h + 2½ h	 Uživo	 Iskusni facilitatori RP-s
		 Hibridno (Uživo i online)	 Facilitatori u treningu
		 Online	 Ostali

Trener koji trenira trenere u stanju je primijeniti program aktivnosti prilagođen grupi učenika te uzeti u obzir vrijeme i izvore koji su mu na raspolaganju. Ova aktivnost nudi poticaj trenerskim kandidatima da izrade prijedlog općeg programa (također upotrebljavajući Zbirku kao izvor) te a potiču svoje izbore.

1. korak Priprema	 +/- 1 h
	<ul style="list-style-type: none"> Ova aktivnost pretpostavlja da su vam poznati glavni dokumenti međunarodnih i domaćih institucija o restorativnoj pravdi: napose trebate provjeriti postoje li standardi koje morate zadovoljiti (trajanje, partnerstvo) kako biste osigurali formalno priznavanje treninga za sudionike.. Priručnik Projekta MEDIAREJ mogao bi biti veoma koristan. Cijela Zbirka listića aktivnosti također bi mogla biti korisna: proučite ih da steknete pregled aktivnosti koje se mogu ponuditi. Pročitajte sve upute na ovom radnom listiću. Prikupite sve materijale koji će biti korisni grupi: papire za bilježenje, kemijske ili obične olovke, samoljepljive papiriće (post-it)... Također pogledajte prijedloge u opisu koji slijedi: možete pripremiti materijale za individualni rad sudionika. Zapišite vrijeme potrebno za svaki korak vježbe.

<p>2.1 korak Preliminarna rasprava</p>	 +/- 45 min
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Okupite grupu i ukratko predstavite cijelu aktivnost. Ponajprije, objasnite svrhu grupnog rada: Provjeru mogućnosti da se počne trening i izradi nacrt programa treninga za grupu od 16 kandidata facilitatora. 2. Upamtite da aktivnost predviđa završno preispitivanje i naglasite važnost te faze: zajednički je osvrt na rad najvažniji korak treninga. NB! U pilotiraju postoji i faza provjere! 3. Po davanju tih uputa vježba počinje: 4. Najavite da je prvi dio vježbe posvećen raspravi kojoj je cilj razjašnjavanje potrebnih kompetencija i resursa. 5. Počnite raspravu uz sljedeća pomagala.
  	<p>Evo nekih točki za poticanje rasprave:</p> <ol style="list-style-type: none"> 6. Jesmo li proveli ikakve prethodne aktivnosti za podizanje svijesti? Ako jesmo, kako su protekle? Jesmo li naišli na ikakvo zanimanje na terenu? (> AS M3.01) 7. Jesmo li sastavili popis ljudi zainteresiranih za trening? Imamo li podatke za kontaktiranje s njima? Jesu li već dobili ikakve informacije o tipu i trajanju mogućeg treninga? 8. Imamo li pregled dionika koji bi mogli biti uključeni u inicijativu? 9. Imamo li pregled znanstvene ekspertize na koju bismo se mogli pozvati za neke teorijske dijelove treninga? (> AS M3.02) 10. Je li naše znanje o relevantnim međunarodnim i domaćim institucionalnim dokumentima primjereno?
	<ul style="list-style-type: none"> • Pokušajte unaprijed shvatiti je li grupa vodilja koja se formira već u stanju nastaviti s aktivnošću oblikovanja programa ili vjerojatnije treba provesti neku prethodnu aktivnost (tj.LA M3.01 ili LA M3.02).

<p>2.2 korak Dubinska aktivnost i istraživanje izvora u preoblikovanju</p>		<p>+/- 15 min</p>
	<p>Cilj je aktivnosti je osmisлити niz dubinskih studija počinjući od analize provedene u prethodnoj raspravi.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Dodijelite svakom članu grupe vodilje ova dva zadatka, a potom usporedite različite prijedloge i raspravljajte o njima: <ul style="list-style-type: none"> ▪ Prepoznajte početne aktivnosti iznesene u Pomagalima koje grupa vodilja može izvesti prije nastavka rada na oblikovanju tečaja treninga. ▪ Pretpostavite raspored rada (uzimajući u obzir je li bolje koncentrirano, ako se može, u jedan vikend ili u nizu sastanaka). 2. Pozovite svakog da samostalno radi oko 15 minuta na dvije točke koje ste mu zadali. Na kraju tog vremena, čak ako rad i nije dovršen, skupite grupu i počnite raspravu. 	
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Koliko vremena treba da se skupe zamisli i razradi prijedlog? Najvjerojatnije je 15 minuta prekratko vrijeme. Možete to poslije raspraviti u analizi. ▪ Vi možete odlučiti hoćete li sami provesti aktivnost ili prepustiti drugima da razrade prijedloge. To može promijeniti tok vježbe: razmislite i odaberite što ćete učiniti. ▪ Za rad na proučavanju institucionalnih dokumenata, na posebnim programima (rodno uvjetovano nasilje ili pravda u zajednici), na Priručniku ili s video lekcijama – možete upotrijebiti format LA M2.02 (organiziranje dubinske rasprave). Poslije provjerite jesu li drugi sudionici uočili tu mogućnost. ▪ Za facilitaciju rada, pripremite listić s po dva zadatka za svaku osobu. ▪ Pripremite i natuknicama o aktivnostima koje se mogu naći u Zbirci. ▪ Imajte i kompletan printani ispis listića iz Zbirke na raspolaganju kao pomoć. 	

2.3 korak Rasprava i oblikovanje		+/- 1 h
	<p>Sad počnite predstavljati prijedloge i raspravljati. Možete ovako:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pozovite svakog sudionika da predstavi svoj prijedlog i objasni svoj izbor. 2. Zamolite slušatelje da bilježe te, nakon predstavljanja, zamisle nastavak ili objašnjenje pitanja pa da i to zapišu na papir. Nakon svakog predstavljanja dajte svima nekoliko minuta da zapišu svoja pitanja. 3. Učinite tako za svako predstavljanje. 4. Na kraju svaka osoba pročita svoja pitanja ostalima, a rasprava počinje s odgovorima. <p>U raspravi se pokušajte složiti oko programa daljnjeg proučavanja koji ćete provesti zajedno.</p>	

2.4 korak Analiza		+/- 30 min
	<p>Analiza služi da se kritički provjeri zajednički rad. Možete raspravljati o raznim vidovima, na primjer:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Je li nam početno bila jasna slika vještina i spremnosti koja nam treba da planiramo tečaj treninga? ▪ Je li osobno proučavanje bilo korisno za raspravu? ▪ Je li pomoglo raspravi tako što ju je otvorilo nizom pitanja? ▪ Jesmo li na najbolji način upotrijebili izvore iz Zbirke? Napose, jesmo li se sjetili da možemo upotrijebiti LA M2.02 za proširenje iz dijelova Priručnika ili drugih izvora literature? • Čini li se program koji smo zamislili izvedivim? 	

**Co-funded by
the European Union**

2020-1-IT02-KA204-080081